

Bihar Board Class 6 Sanskrit Solutions Chapter 3

संख्याज्ञानम्

अभ्यासः

प्रश्न 2.

चित्र को देखकर संख्या लिखें

उत्तर-

1. चत्वारि कन्दुकानि ।
2. द्वे पुष्पे।
3. द्वौ बालको।
4. एका बालिका।
5. पञ्च कदली-फलानि ।

प्रश्न 3.

नीचे लिखी संख्याओं के संस्कृतपद लिखें-

यथा-

1. ग्यारह – एकादश
2. सात – सप्त
3. पाँच – पञ्च
4. तेरह – त्रयोदश
5. उन्नीस – एकोनविंशति
6. आठ – अष्ट
7. अठारह – अष्टादश

प्रश्न 4.

निम्नांकित संख्याओं को बढ़ते क्रम में पुनः लिखें –

(पञ्च, अष्टादश, द्वादश, नव, त्रयोदश, सप्त, एकादश, अष्ट।)

उत्तर-

पञ्च, सप्त, अष्ट, नव, एकादश, द्वादश, त्रयोदश, अष्टादश ।

प्रश्न 5.

वर्गों को जोड़कर शब्द :- यथा-क् + ऋ + प् + ण् + अः

उत्तर-

कृष्णः

(क) ब् + आ + ल् + अ + क् + अः

उत्तर-

वालकः।

(ख) प् + अ + त् + अ + न् + त् + इ
उत्तर-
पतन्ति ।

(ग) न् + ऋ + त् + य् + अ + म्
उत्तर-
नृत्यम् ।

(घ) व् + अ + र् + ष् + आ
उत्तर-
वर्षा ।

प्रश्न 6.
उचित संख्यावाचक शब्दों से रिक्त स्थानों की पूर्ति करें-

1. मम कर्णो स्तः ।
2. गजस्य पादाः भवन्ति ।
3. मम नासिका अस्ति ।
4. द्विचक्रिकायां चक्रे भवतः।
5. दशरथस्य पुत्राः आसन् ।

उत्तर-

1. दौ
2. चत्वारः
3. एका
4. द्वे
5. चत्वारः

प्रश्न 7.
रेखा खींचकर मिलान करें

1. पट – (क) देवाः
2. पञ्च – (ख) हस्ती
3. द्वौ – (ग) मुखम्
4. एकम् – (घ) वेदाः
5. त्रयः – (ङ) ऋतवः
6. चाजारः – (च) पाण्डवाः

उत्तर-

1. पट – (ङ) ऋतवः
2. पञ्च – (च) पाण्डवाः
3. द्वौ – (ख) हस्तौ

4. एकम् – (ग) मुखम्
5. त्रयः – (क) देवाः
6. चत्वारः – (घ) वेदाः

evidyarthi